

А може — замість закрити той "зросійщений кінофакультет" закрити ту, якщо пригадати донцовський вислів, "свіжо українізовану" комісію-культури-й-духовності й засадити декотрих її дійсних членів за ілленківську "Парадигму кіно", коли вони вже не пам'ятають ілленківських фільмів?..

Павел Судоплатов. Разведка и Кремль. Записки нежелательного свидетеля. ТОО "Гей". — Москва. — 1996. — 507 с.

Свого часу Адорно і його співробітники-соціологи виявили таку фундаментальну ознаку масово-авторитарної свідомості, як віра в те, що світом керують "таємні товариства" (приміром, "масони" або "сіонські мудреці"). Не знаємо, чи справді новітньою історію верховодить "масонерія", але після книги нашого земляка мелітопольського українця і водночас чи не найбільшого у цьому столітті майстра "шпійонського ремесла" (Іван Франко) цілком зрозуміло-очевидно, що гіперзасекречений орден, що виник у діаболічних глибинах Ордену Мечоносців (Сталінова метафора "векапебе") впродовж 1925 - 1955-го зробив спробу (і доволі успішно) стати стільки ж потаємним, скільки всевладним господарем світового історичного процесу-XX. Генерал Павло Судоплатов наводить сотні й сотні справді сенсаційних фактів того панування — від щонайвіртуозніших політичних вбивств до так само віртуозних "агентурних" сюжетів, що внаслідок них кремлівські розвідники комфортно розташувалися у всіх коридорах сучасної влади. Від королівських і президентських палаців до богемних артистичних кав'ярень. Генерал-шпигун у своєму на півтисячі сторінок рапорті про виконану роботу витворює катастрофічний пейзаж катастрофічного століття, якій за своєю сугестивністю не вельми поступається книзі, котра колись це століття спрогнозувала ("Процес" Франца Кафки). При цьому луб'янський мемуарист, у режимі простодушно-українських сантиментів, відкриває донедавна ніби абсолютно закриті сторінки українського трагосу-XX (Судоплатов особисто вбив полковника Коновальця, а також особисто керував організацією убивств націонал-комуніста Шумського і генерала УПН Шухевича). Мемуари-донесення нашого земляка вдрузки розбівають міфологію "відлиги" — про ніби-то реванш комуністичної таємної поліції над комуністичною партією (не було такого реваншу: від своєї колиски до своєї ж політичної могили — 1991 це партія успішно керувала тим своїм "субордоном"...) і про нашого "емансипатора" Хрущова (наша землячка Ахматова після "XX з'їзду": "Я - хрущевка"), який добряче-таки покориштувався послугами того "субордону", а після то-

го "з'їзду" сховав "небажаних" свідків" із його страшних "структур" у їхні найглухіші підвали (українець-мелітопольчанин Павло Судоплатов за свої безцінні-криваві послуги режиму провів — рівно п'ятнадцять років спочатку у хрущовських, а затим брежнєвських тюрмах).

Книга "Розвідка і Кремль" — одна із найбільших історіографічних сенсацій кінця нашого століття, що його морфологію сьогодні можливо осмислити — лише в страшній тіні Того і Другого.

В.С.

Мигель де Унамуно. О трагическом чувстве жизни. Перевод с испанского, вступительная статья и комментарии Е.В.Гараджа. — К.: Символ. — 1997. — 416 с.

Мігель де Унамуно (1864-1936) — видатний іспанський письменник, філософ та поет, центральна постать у духовному житті Іспанії на межі XIX — XX ст. Його пристрасна публіцистика понад чотири десятиліття бентежила розум іспанців; його лірика, новелістика, драматургія — поряд із творчістю таких всесвітньо відомих представників іспанського ренесансу, як Піо Барроха, Вальє Інклан, Антоніо Мачадо, Гарсія Лорка, — ввійшли до "золотого фонду" не тільки іспанської, а й світової літератури. Зрештою, його філософські ідеї відкрили нову еру в інтелектуальному житті Іспанії, поклали край майже неподільному пануванню "шкільної філософії" й започаткували нову оригінальну філософську течію в Іспанії — екзистенціалізм. Унамуно був одним із першовідкривачів екзистенціальної новели й підвів під неї певний філософський фундамент — ідею людської реальності як особливості (що не зводиться до фактичного існування) реальності "вигаданої істоти", життя якої — створювана й вивершувана нею самою історія, новела. У творчості Унамуно, що з винятковою повнотою ввібрала у себе найпекучіші проблеми й суперечності іспанської національної самосвідомості тої доби, надавши їм універсальної, загальнолюдської значущості, передбачені, прокреслені шляхи, якими підуть філософські й художні шукання типові для західноєвропейської культури XX століття. Філософія, за словами Паскаля, "не варта й години праці", якщо вона — не більше ніж знання заради знання. Філософія Унамуно — це не система знання, а життєва драма. Істина, яку він шукав, була чимось більшим, ніж істина раціональна. У слові *filosofía* (любов до мудрості), він чуйно схоплював це *filo* (любов), — і це в часи